

Så blir Sverige möjligheternas land för fler.

POLITIK FÖR ATT ÖKA FRIHETEN OCH MINSKA KLYFTORNA
MELLAN DE SOM FÖTTS I SVERIGE OCH DE SOM FLYTTAT HIT

3 JULI 2017

Liberalerna

Mindre klyftor – mera frihet

Trots att vi befinner oss mitt i en högkonjunktur, består klyftorna mellan frihetens och ofrihetens Sverige. Mellan de som har försörjning, trygghet och alla chanser – och de som saknar både hopp och möjligheter.

I ofrihetens Sverige växer barn upp utan att se sina föräldrar gå till jobbet. Där tappar människor hoppet om att någonsin kunna påverka sin framtid. Där är det ofta kaos i klassrummet och de stora drömmarna verkar vara reserverade för dem som växer upp i andra stadsdelar. I ofrihetens Sverige är det ingen självklarhet att kunna gå klädd som man vill, gå ut när man vill eller ens sätta sig på ett café. Det finns ingen större uppgift för oss politiker framöver än att överbrygga de klyftorna. Det handlar om att hålla ihop vårt land och att ge alla människor framtidstro och frihet.

Inte minst gäller detta klyftorna mellan dem som är födda i Sverige och dem som är födda i ett annat land. Dessa klyftor riskerar nu att bli ännu djupare. Vi ser ett bidragsberoende som inte bryts, en ny underklass som växer fram, ett utanförskap som riskerar att gå i arv och ett samhälle som dras isär.

Den här rapporten handlar om dessa klyftor och hur Liberalerna vill sluta dem. Jobb, möjligheter och framtidstro ska vara något för alla. Alla barn ska kunna drömma stora drömmar - och stora drömmar ska kunna slå in också för de barn som växer upp med små resurser. Alla ska kunna kräva sin rätt – men vi ska också förvänta oss att varje människa som kan gör sin plikt.

Varenda människa ska ha möjlighet att bestämma över sitt eget liv och jobba hårt för att uppfylla sina drömmar. Hela Sverige ska vara frihetens Sverige.

Klyftorna – en sammanfattning

JOBBKLYFTAN

- Arbetslösheten är mer än tre gånger högre bland utrikes födda än bland inrikes födda.
- Arbetsförmedlingens prognoser visar att klyftan kommer att öka nästa år.
- Fyra av tio utrikes födda kan inte hantera en oförutsedd utgift om 10 000 kronor.
- Barnfattigdomen är sex gånger högre bland barn med utländsk bakgrund än bland barn med svensk bakgrund

UTBILDNINGSKLYFTAN

- Två av tio utomeuropiskt födda som ankommit sent blir gymnasiebehöriga – jämfört med nio av tio inrikes födda.
- Dubbelt så hög andel utrikes födda i arbetsför ålder har enbart förgymnasial utbildning.

BOSTADSKLYFTAN

- Trångboddhet är tre gånger vanligare bland utrikes födda än bland personer med svensk bakgrund.
- Att inte äga sitt eget boende är dubbelt så vanligt bland utrikes födda.

TRYGGHETSKLYFTAN

- Nästan dubbelt så hög andel utrikes födda känner sig otrygga jämfört med inrikes födda med minst en inrikes född föräldrar.

DEMOKRATIKLYFTAN

- Att inte rösta är långt mer än dubbelt så vanligt bland utrikes födda jämfört med bland inrikes födda.

VÄRDERINGSKLYFTAN

- I utsatta stadsdelar riskerar parallellsamhällen att växa fram.
- 100 000 unga lever i hedersförtryck.
- Varannan elev i Göteborgs utsatta förorter tror inte att deras föräldrar skulle acceptera att de inledde ett homosexuellt förhållande.

Jobbklyftan

Arbetslösheten är mer än tre gånger högre bland utrikes födda: just nu knappt 16 procent bland utrikes födda och en bit över 4 procent bland inrikes födda. I Arbetsförmedlingens senaste prognos görs bedömningen att den klyftan kommer att växa. Andelen inskrivna hos Arbetsförmedlingen som är utrikes födda går från 50 till 60 procent bara fram till 2018 och blir ännu större fram till 2020. Antalet inskrivna hos Arbetsförmedlingen som är utrikes födda går från 190 000 förra året, till 215 000 i år och till runt 230 000 personer 2019-2020.

För tio år sedan var utomeuropeiskt födda den minsta delgruppen bland de arbetslösa som räknas som särskilt utsatta – i år är det den överlägset största i den grupp som de kommande åren växer till runt 290 000 personer. Och vi ser att bidragsberoendet inte bryts. Varannan person som hade ekonomiskt bistånd 2010 var fortfarande bidragsberoende fyra år senare. Bland nyanlända var motsvarande siffra sex av tio.

Idag klarar inte fyra av tio av utrikes födda en oväntad utgift på 10 000 kronor utan att ta ett lån – att jämföra med inrikes födda där motsvarande siffra är ca 14 procent. Nästan vart tredje barn med utländsk bakgrund växer upp i barnfattigdom – en siffra som är sex gånger högre än hos barn med svensk bakgrund. När vi inte lyckas bryta ett bidragsberoende cementeras fattigdom och utanförskap. Det innebär att alltför många barn växer upp år efter år i ett hem där de inte ser sina föräldrar gå till jobbet.

Det behövs en politik som innebär att fler kan ta steget från utanförskap och bidragsberoende till att få en egen försörjning för att fler människor ska få livschanser, möjligheter och trygghet.

- 1. STARTJOBBS.** Sverige behöver en ny anställningsform som gör det enkelt och billigt att anställa den som ska ta sitt första steg in på svensk arbetsmarknad. Vi vill införa startjobb – en anställningsform med lägre lön och avskaffade arbetsgivaravgifter för unga och nyanlända.
- 2. VIDGA RUT.** Vi vill tredubbla taket i RUT och höja subventionsgraden för äldre. Dessutom vill vi utöka RUT till att omfatta bland annat tvättning av kläder samt hämtning och lämning av exempelvis återvinningsmaterial.
- 3. LIBERALISERA ARBETSRÄTTEN.** Dagens turordningsregler ökar arbetslösheten hos utrikes födda. Vi vill se moderna turordningsregler baserade på kompetens.
- 4. KRAV PÅ MOTPRESTATION I FÖRSÖRJNINGSSTÖDET.** Vi vet att aktivitetskrav inom försörjningsstödet ökar sannolikheten att bidragsmottagaren lämnar försörjningsstödet, kommer i sysselsättning och ökar sina inkomster. Det krävs för att bryta fattigdomen. Vi vill införa ett obligatorium där alla kommuner ska ställa krav på motprestation i försörjningsstödet.
- 5. ÖKA JOBBSTIMULANSEN I FÖRSÖRJNINGSSTÖDET.** Det ska alltid löna att sig att gå från bidrag till jobb. Vi vill öka jobbstimulansen i försörjningsstödet från 25 till 40 procent.
- 6. TYDLIGARE KRAV PÅ NÄRVARO I ETABLERINGEN.** Kraven på att delta i etableringsinsatser måste stärkas. Detta är särskilt viktigt ur ett jämställdhetsperspektiv. Etableringsersättningen ska i högre grad anpassas till det generella arbetsmarknadspolitiska regelverket. Idag kan du vara frånvarande i upp till 30 dagar för vård av barn utan att ersättningen sänks. Det bidrar till fusk och sämre etablering framförallt för kvinnor. Vi vill att vård av sjukt barn inom etableringsreformen ska ha samma rimliga självrisk som vård av sjukt barn vid en vanlig anställning – att ersättningen sjunker till 80 procent.

Kunskapsklyftan

Skolan är avgörande för att bryta utanförskapet och ge alla unga chansen att nå så långt de kan och vill. Svensk skola har en stor uppgift att ta hand om alla de unga nyanlända som på senare år kommit till Sverige. Två av tio utomeuropiskt födda som kommit sent till Sverige blir behöriga till gymnasiet – jämfört med nio av tio inrikes födda.

En grupp som är särskilt utsatt på arbetsmarknaden är de som är både födda utrikes och lågutbildade. Två av tio utrikes födda hade förra året högst förgymnasial utbildning – jämfört med en av tio inrikes födda. Av de som i maj månad 2017 var inskrivna i etableringsreformen hade hälften högst förgymnasial utbildning. Fler enkla jobb är en lösning – men vi måste också göra insatser för att sluta utbildningsklyftan.

7. MER SVENSKA FÖR NYANLÄNDA ELEVER. Liberalerna vill ge alla nyanlända elever tre extra lektioner i svenska per vecka under fyra år. Vi vet också att en elev som kommit till Sverige i högre ålder kan få svårt att upprätthålla sina svenskkunskaper under ett långt uppehåll utan kontakt med skolan och kamraterna. Vi vill därför halvera sommarlovet för nyanlända elever för att ge dem mer tid att läsa svenska.

8. MER TID I SKOLAN – FÖRLÄNG SKOLPLIKTEN. Nyanlända elever behöver ofta mer tid för att nå kunskapsmålen i basämnena och deras skolplikt ska därför kunna förlängas upp till 20 års ålder. Undervisningstiden ska också kunna förlängas genom en prioritering av vissa väsentliga ämnen i läroplanen.

9. FRÅNGÅ NÄRHETSPRINCIPEN FÖR BÄTTRE INTEGRATION. Det är inte rimligt att ett litet antal skolor tar emot många nyanlända elever medan många andra inte öppnar dörrarna till sina klassrum. Kommunala skolor ska därför i begränsad omfattning kunna frångå närhetsprincipen för att få till stånd en jämnare fördelning av nyanlända och asylsökande i skolorna på samma sätt som de fristående skolorna idag kan frångå kösystemet. Därutöver ska ett aktivt skolval införas i samtliga kommuner.

10. KARRIÄRTJÄNSTER TILL UTSATTA OMRÅDEN. Varenda skola i Sverige måste vara riktigt bra om vi ska kunna möta framtiden. Och de som ligger i utanförskapsområden behöver vara ännu lite bättre. Där behövs de allra skickligaste skolledarna och pedagogerna. Därför vill vi införa särskilda karriärtjänster i de skolor som har de största utmaningarna.

11. INFÖR YRKESKOLA. Vi vill införa en yrkesutbildning för vuxna som ska motsvara gymnasial nivå med ett stort inslag av arbetsplatsförlagt lärande. Vi kallar det yrkesskolan. Utbildningen bör likna yrkeshögskolan och rikta sig mot personer utan gymnasiekompetens. Vi väntar fortfarande på att regeringen i enlighet med Migrationsöverenskommelsen ska gå vidare med yrkesskolan.

12. ÖKA KRAVEN PÅ ATT DELTA I SFI. Deltagandet i svenska för invandrare (SFI) är idag för lågt. Bland dem som enbart har gått grundskolan i hemlandet är det bara var femte som fullföljer SFI. Vi vill se tydligare krav att delta i SFI-undervisningen. Etableringsersättningen ska sänkas vid ogiltig frånvaro. Att delta i SFI ska vara en relevant motprestation för att få försörjningsstöd, och fler måste kunna läsa SFI även under sin föräldraledighet.

Bostadsklyftan

Runt om i Sverige finns områden som är starkt präglade av utanförskap och som varit det under lång tid. Det är områden där en hög arbetslöshet har bitit sig fast och där skolresultaten, valdeltagandet och tilltron till samhällets institutioner är lägre än i övriga Sverige. De här områdena är oftast helt dominerade av hyresrätter. Bostadssegregationen är roten till nästan alla integrationsproblem: olikheterna i skolan, otryggheten och svårigheten att komma in i det svenska samhället.

Dessa så kallade utanförskapsområden är i hög grad orsaken till att skillnaden i boendesituation är så stor mellan människor med svensk och utländsk bakgrund. Trångboddhet är tre gånger vanligare bland utrikes födda. I hela Sverige är en person av tio född utanför Norden och EU, men i socialt utsatta stadsdelar utgör de halva befolkningen. Att äga sitt eget boende ger ofta en större finansiell trygghet – men att inte äga sitt boende är dubbelt så vanligt bland utrikes födda än bland inrikes födda.

13. EN STRATEGI FÖR MER BLANDADE BOENDEFORMER. Det behövs en särskild strategi för att personer som vill och kan äga sin bostad ska stanna kvar i hyresrättsdominerade områden. Både hyresrätter, bostadsrätter och ägarlägenheter behövs, och bostadsområden med en blandning av upplåtelseformer skapar bäst möjligheter för de boende att välja en boendeform som passar. Liberalerna föreslår också att kommunala bostadsbolag ska få befogenhet att bli byggherre för projekt där nya bostadsrättsfastigheter byggs i utsatta områden.

14. MER BLANDAD BOENDEFORM GENOM ÄGARLÄGENHETER. Idag krävs att en tillräckligt stor andel av hyresgästerna vill ombilda sina hyreslägenheter, annars är en ombildning till bostadsrätter omöjlig. Det blockerar för dem som vill ombilda och äga sitt boende i många utsatta stadsdelar. En lösning är att införa möjligheten att ombilda också enskilda lägenheter till ägarlägenheter. Detta skulle ge ökad valfrihet, inte minst i stadsdelar med ett ensidigt utbud av boendeformer som i miljonprogramsområdena.

15. GÖR DET MÖJLIGT ATT BYGGA BILLIGARE. Ska fler ha råd att äga sitt boende måste det bli billigare att bygga. Vi vill gå längre än att avskaffa de kommunala särkraven. Vi vill utreda om det är möjligt att hus bara behöver prövas mot byggnormen en gång för att sedan vara förhandsgodkända och fria att byggas. Vi vill även utreda möjligheten till gemensamma nordiska byggregler för att vidga marknaden och stärka konkurrensen.

16. SKAPA FLYTTKEDJOR. På en bostadsmarknad där rörligheten ökar får fler plats. Vi vill skapa flyttkedjor och utnyttja det befintliga beståndet bättre genom slopat tak för uppskovsbeloppet och avskaffad räntebeläggning på uppskovsbeloppet.

17. MOTVERKA TRÅNGBODDHET. Trångboddhet, särskilt till följd av otillåten vidareuthyrning, måste motverkas. Liberalerna vill skärpa reglerna så att socialtjänsten måste kontrollera att utbetalningar av ekonomiskt bistånd inte går till boenden som uppenbart är svarta kontrakt.

18. REFORMERA EBO. EBO ska inte avskaffas men dess negativa konsekvenser måste begränsas. Migrationsverket ska kunna begränsa EBO i vissa kommuner/kommundelar. En asylsökande som vill bosätta sig i ett sådant område måste då först få ett godkännande av Migrationsverket efter samråd med kommunen. I särskilda fall ska vissa kommuner eller kommundelar under en begränsad tid inte behöva ta emot fler i EBO.

Trygghetsklyftan

Det är en grundläggande uppgift för staten att garantera medborgarnas trygghet. Men idag ser vi hur tryggheten minskat i många utsatta stadsdelar samtidigt som attacker mot blåljuspersonal gör att polisen har svårt att göra sitt jobb där. 30 procent av de utrikes födda känner sig idag otrygga i sitt bostadsområde. Bland inrikes födda med minst en inrikes född förälder är andelen 17 procent. I socialt utsatta områden känner sig närmare dubbelt så många kvinnor otrygga jämfört med kvinnor i andra områden.

19. 25 000 POLISER I SVERIGE. Sverige hör till de länder i Europa som har lägst polistätthet. År 2010 hade Sverige 216 poliser per 100 000 invånare, en siffra som sedan dess sjunkit till 200 år 2016. Genomsnittet i Europa ligger på drygt 300 poliser per 100 000 invånare. Inom fem till sju år ska antalet poliser öka från dagens 20 000 till 25 000. Utbyggnaden ska stärka polisens närvaro i hela Sverige.

20. 2 000 FLER POLISER I YTTRE TJÄNST INOM 12 MÅNADER. Det behövs snabbt fler poliser i yttre tjänst. Av Sveriges idag cirka 20 000 poliser, ska antalet i yttre tjänst öka från 9 000 till 11 000 inom ett år. Detta ska ske bland annat genom att administrativa funktioner flyttas från polisutbildade till annan personal som nyanställs och att uppgifter överförs från polisen till andra myndigheter, exempelvis tillståndshantering, passhantering och transporttjänster.

21. STATLIGA PENGAR TILL TRYGGHETSVAKTER. Det tar tid att utbilda fler poliser så att Sverige kan få 25 000 poliser i tjänst. Under en övergångstid ska staten därför öronmärka bidrag till kommuner så att fler ordningsvakter kan anställas i kommunal regi. Dessa kommunala trygghetsvakter ska samverka med polisen och bidra till trygghet på gator och torg. Brottsutsatta kommuner ska prioriteras. Liberalerna vill införa ett statsbidrag som ska medfinansiera och möjliggöra 2000 trygghetsvakter.

22. HÖGRE LÖN OCH MER KOMPETENSUTVECKLING FÖR POLISER. För att öka antalet poliser måste fler söka sig till yrket och färre lämna poliskåren. Då krävs högre löner. Liberalerna har föreslagit en löneökning med 4 000 kronor i månaden. Men det behövs också goda arbetsvillkor med god utbildning för att möta dagens och morgondagens kriminalitet. Poliser ska ges bättre möjligheter till kompetensutveckling och kvalificerad vidareutbildning för att stanna och utveckla sig i yrket.

23. INFÖR JOURDOMSTOLAR. För att bryta destruktiva spiraler måste samhället markera tydligt och snabbt mot ungas brottslighet. Nya jourdomstolarna ska särskilt prioritera lagöverträdare mellan 15 och 25 år och hantera ärenden där brottsutredning kan avslutas mycket snabbt och där åklagare snabbt kan väcka åtal. Samma regler ska tillämpas som i alla andra brottmål vad gäller t.ex. bevisprövning, försvarare och målsägandebiträde.

24. REFORMERAD STRAFFRABATT. Dagens straffrabatt ska behållas för den unga människa som är förstagångsförbrytare, men avskaffas för ungdomar som har fyllt 18 år och återfaller i ny brottslighet efter att tidigare ha dömts för brott. När det gäller myndiga som återfaller i brott får rabatten fel effekt. Att i dessa fall ge rabatt på påföljden blir direkt kontraproduktivt och blir en signal om att den unges kriminella livsstil inte tas på tillräckligt allvar.

25. RASISM OCH INTOLERANS MÅSTE BEKÄMPAS. Hatbrott ska prioriteras av rättssystemet. Skyddet för hotade religiösa och kulturella institutioner ska stärkas. Tryggheten och säkerheten för alla boende på asylboenden ska stärkas

Demokratiklyftan

Demokratin fungerar bara om alla känner att de är en del av den. Därför är det allvarligt att en dubbelt så hög andel utrikes än inrikes födda valde att inte rösta 2014. Som påpekas i 2014 års demokratiutredning är valdeltagandet särskilt lågt i de valdistrikt där en stor del av befolkningen saknar arbete, har låg utbildning och är utrikes födda.

26. NY SAMHÄLLSORIENTERING. En obligatorisk och förbättrad samhällsorientering ska ges redan under asylperioden. Samhällsorienteringen ska förbättras till omfång och innehåll och behandla viktiga principer för vårt demokratiska, sekulära och jämställda samhälle.

27. INRÄTTA EN DEMOKRATIKANON. En demokratikanon, bestående av en samling texter som har haft särskild betydelse för framväxten av demokratin i Sverige, ska tas fram. Anpassade versioner av demokratikanon kan användas i skolan men också för läsning och diskussion vid studiecirkel, folkhögskolor samt i SFI- och samhällsundervisning.

28. STÄRK MEDBORGARSKAPET – INFÖR ETT SPRÅK- OCH SAMHÄLLSPROV. För att fullt ut kunna delta i det svenska samhället och demokratin behövs grundläggande kunskaper i svenska och om det svenska samhället. Ett språk- och samhällsprov i samband med ansökan om medborgarskap ska införas för att stärka medborgarskapets status.

29. INGA PENGAR TILL ICKE-DEMOKRATISKA ORGANISATIONER. Inga offentliga medel, vare sig på statlig eller kommunal nivå, får användas till att främja odemokratiska organisationer eller föreningar som motverkar integration och jämställdhet. Användningen av offentliga medel måste följas upp och medel ska krävas tillbaka om de använts för att främja odemokratiska syften. Istället behöver det civila samhället och framförallt organisationer som står upp för demokrati och jämställdhet och som bekämpar hedersförtryck få ökat stöd.

Värderingsklyftan

Många som kommit till Sverige har levt i samhällen som präglas av icke-liberala värderingar och i samhällen där de inte kunnat eller vågat förlita sig på staten. Istället har klanen eller den utvidgade familjen funnits. Ofta har kvinnan ansetts underordnad mannen. Att komma till ett land där jämställdhet mellan kvinnor och män är centralt och tilltron till staten är stark, liksom individualismen, är inte alltid enkelt.

Liberaler sätter alltid individen före kollektivet och vi kan aldrig acceptera framväxten av parallellsamhällen där självutnämnda moralpoliser, kriminella gäng och klanledare sätter gränser för människors frihet. Värderingsklyftan mot övriga delar av Sverige vidgas. 100 000 unga beräknas i Sverige leva i hedersförtryck, varannan elev i Göteborgs förorter tror inte deras föräldrar skulle acceptera att de inledde ett homosexuellt förhållande.

30. STOPP FÖR NYA RELIGIÖSA FRISKOLOR. Fler friskolor på religiös grund riskerar att öka segregationen i utsatta områden och isolera eleverna från en jämlik och mångkulturell skolmiljö. Vi vill att skolan ska vara en oas fri från ideologisk påverkan. Liberalerna vill införa ett stopp för nya religiösa friskolor och att befintliga religiösa skolor inte ska kunna utökas. Konfessionella inslag ska alltid vara frivilliga och får inte vara en del av undervisningen, och könsuppdelade lektioner kan aldrig motiveras av ideologiska, religiösa eller kulturella skäl.

31. INFÖR LEX FADIME. En straffskärpning för brott som begås med hedersmotiv måste införas. Offer för hedersrelaterat våld måste få samhällets långsiktiga stöd. Permanent skyddad identitet ska kunna ges. Alltför få anmälningar av hedersbrott leder till åtal. Anmälningar av hedersrelaterade brott måste alltid utredas.

32. STÄRK ARBETET MOT HEDERSRELATERAT VÅLD. Dagens arbete behöver förstärkas och permanentas. Kunskapen om hedersförtrycket, inte minst mot HBTQ-personer, måste öka och förortens feminister få mer stöd.

33. SKÄRP UTVISNINGSREGLERNA FÖR ICKE-SVENSKA MEDBORGARE SOM DÖMS FÖR BROTT. Liberalerna vill att utvisning alltid ska prövas när en person döms till minst sex månaders fängelse. Utvisning ska också alltid prövas vid vissa brott såsom som hedersrelaterade brott, grova vålds- och sexualbrott samt hatbrott.

34. TÄPP TILL DE SISTA LUCKORNA I FÖRBUDEN MOT BARNÄKTESKAP. Förbud mot barn-, tvångs-, och fullmaktsäktenskap måste skärpas och straffskalorna ses över. Ett barn under 18 år ska aldrig räknas som gift av svenska myndigheter. Förbud mot barnäktenskap bör formuleras som en enskild straffbestämmelse.

www.liberalerna.se

info@liberalerna.se

[@liberalerna.se](https://www.facebook.com/liberalerna.se)

Presstjänsten: 070-854 90 20 (ej SMS)